FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

22.2.2022 FIVA 7/01.01.01/2022
SP/FIVA-EI RAJOITETTU
Julkinen

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen hoitajista annetun direktiivin ja sijoitusrahastodirektiivin muuttamisesta ulkoistamisjärjestelyjen, likviditeettiriskien hallinnan, valvontatietojen raportoinnin, säilytysyhteisö- ja säilytyspalvelujen tarjoamisen sekä vaihtoehtoisten sijoitusrahastojen lainanannon osalta (AIFMD) (U 2/2022 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Finanssivalvonnalta asiantuntijalausuntoa otsikossa mainitusta Valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta (U 2/2022 vp). Finanssivalvonta lausuu esityksestä seuraavaa:

Yleistä

Suomessa sijoittajille tarjottavat rahastot ovat joko sijoitusrahastodirektiivin mukaisia sijoitusrahastoja tai vaihtoehtorahastodirektiivin mukaisia vaihtoehtorahastoja. Sijoitusrahastodirektiivi sääntelee sijoitusrahastoja hoitavaa rahastoyhtiötä sekä itse sijoitusrahastoja mm. sallittujen sijoituskohteiden ja hajautusvaatimusten osalta. Vaihtoehtorahastodirektiivi sääntelee vaihtoehtorahastojen hoitajaa, mutta ei lähtökohtaisesti aseta tarkempia säädöksiä hoidettaville vaihtoehtorahastoille. Sijoitusrahastoja voidaan lähtökohtaisesti tarjota sekä ammattimaisille että ei-ammattimaisille sijoittajille. Vaihtoehtorahastodirektiivi sääntelee vaihtoehtorahastojen hoitamista ja tarjoamista ammattimaisille sijoittajille mutta jättää kansalliseen harkintaan, millä edellytyksillä ja minkälaisia vaihtoehtorahastoja eri jäsenvaltioissa voidaan tarjota muille kuin ammattimaisille sijoittajille. Vaihtoehtorahastoja ei voida myöskään suoraan direktiivin nojalla tarjota rajan yli ei-ammattimaisille sijoittajille.

Sijoitusrahastot voivat sijoittaa varojaan siirtokelpoisiin arvopapereihin (osakkeet, korkoinstrumentit, muut rahastot). Vaihtoehtorahastot voivat sijoittaa varojaan näiden lisäksi mm. kiinteistöihin ja pääomasijoituksiin.

Suomessa oli vuoden 2021 lopussa 408 sijoitusrahastoa ja 602 vaihtoehtorahastoa. Sijoitusrahastojen hallinnoimat varat olivat yhteensä 141 972 811 572 euroa ja vaihtoehtorahastojen hallinnoimat varat yhteensä 41 378 131 491 euroa. Ehdotetut muutokset koskevat merkittävää osaa Suomeen sijoittautuneista rahastoista. Lisäksi suomalaiset sijoittajat ja instituutiot sijoittavat varojaan myös muihin jäsenmaihin sijoittautuneisiin rahastoihin, joita uudistukset yhtä lailla koskevat ja täten vaikuttavat myös epäsuorasti suomalaisiin sijoittajiin ja instituutioihin.

Finanssivalvonnan näkemys

Finanssivalvonta kannattaa lähtökohtaisesti komission direktiiviehdotusta ja sen taustalla olevaa tavoitetta tehdä vaihtoehtorahastomarkkinoista ja samalla sijoitusrahastomarkkinoista entistä tehokkaammat ja yhtenäisemmät. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan tavoitteen saavuttamiseksi esitetyt muutokset vaihtoehtorahastodirektiiviin ja sijoitusrahastodirektiiviin ovat oikeansuuntaisia, mutta ehdotusta käsiteltäessä on syytä ottaa huomioon tiettyjä seikkoja, joita on alla tarkemmin eritelty.

Vaihtoehtorahastoja ja sijoitusrahastoja hoitavat usein samat yhtiöt, ne voivat olla piirteiltään hyvin samanlaisia ja niitä voidaan usein tarjota samalle sijoittajakohderyhmälle. Tästä syystä Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että muutokset tehdään johdonmukaisesti sekä vaihtoehtorahastodirektiiviin että sijoitusrahastodirektiiviin niiltä osin kuin se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista.

Likviditeettiriskien hallinta

Finanssivalvonta kannattaa komission ehdotusta avointen vaihtoehtorahastojen ja sijoitusrahastojen saatavilla olevien likviditeetinhallintavälineiden harmonisoinnista. Likviditeetinhallintavälineiden saatavuudessa on aiemmin ollut suurta vaihtelua jäsenmaiden välillä. Suomessa rahastoilla on nykyisellään mahdollisuus ottaa laajasti käyttöön eri likviditeetinhallintavälineitä. Finanssivalvonnalla on nykyisellään mahdollisuus päättää rahastojen merkintöjen ja lunastusten keskeytyksestä, jos se on välttämätöntä arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnetun luottamuksen varmistamiseksi, rahasto-osuudenomistajien edun turvaamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä.

Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan ehdotusta käsiteltäessä on syytä kiinnittää erityistä huomiota ehdotukseen toimivaltaisten viranomaisten, Suomessa Finanssivalvonnan, valtuuksista vaatia vaihtoehtorahastojen ja sijoitusrahastojen hoitajia käynnistämään likviditeetinhallintavälineiden käyttämisen. Ehdotuksen mukaan päätöksen likviditeetinhallintavälineen käyttämisestä voisi merkittävästi laajemmin kuin voimassa olevan sääntelyn nojalla tosiasiallisesti tehdä toimivaltainen viranomainen.

Ehdotusta käsiteltäessä on syytä ottaa huomioon, että tällä hetkellä ainakaan kaikilla toimivaltaisilla viranomaisilla ei ole käytössään sellaista reaaliaikaista tietoa rahastoista, jotta ne voisivat tehdä sijoittajien etujen mukaisia päätöksiä likviditeetinhallintavälineiden käyttämisestä. Finanssivalvonta katsoo, että ehdotuksen asettamien velvoitteiden täyttäminen toisi valvojalle uuden roolin ja aiheuttaisi sille merkittäviä resurssi- ja osaamistarpeita. Finanssivalvonta katsoo, että sen nykyiset valtuudet päättää rahastojen merkintöjen ja lunastusten keskeytyksestä silloin, kun se on välttämätöntä, ovat riittävät.

Finanssivalvonnan yhtyy valtioneuvoston kantaan siitä, että toimivaltaisten viranomaisten ensisijaisena tehtävänä tulisi olla sen varmistaminen, että toimijoilla on itsellään riittävä mahdollisuus ja valmius

likviditeetinhallintavälineiden käyttöön. Ehdotusta käsiteltäessä olisi syytä arvioida huolellisesti ne tilanteet, jolloin toimivaltaisten viranomaisten roolia olisi perusteltua kasvattaa, sekä huolehtia siitä, että viranomaisten valtuudet on tarkkarajaisesti määritelty. Finanssivalvonta pitää tärkeänä, että vastuuta likviditeetinhallinnan varmistamisesta ei ehdotuksen myötä siirretä rahastojen hoitajilta viranomaisille.

Vaihtoehtorahastojen lainanantо

Finanssivalvonta kannattaa ehdotusta luotonantoa harjoittavien vaihtoehtorahastojen velvoitteista ottaa käyttöön luotonantoa, luottoriskien arviointia ja luottosalkun hallinnointia koskevat tehokkaat politiikat, menettelytavat ja prosessit. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan ehdotukset tarkemmista rajoituksista mm. hajautuksen ja myönnettyjen lainojen enimmäismäärän suhteen ovat periaatteen tasolla kannatettavia, mutta ehdotusta käsiteltäessä rajojen suuruutta tulisi huolellisesti arvioida ja varmistaa, että asettamalla rajoja direktiivitasolle ei rajoiteta mahdollisuuksia asettaa kansallisesti tiukempia vaatimuksia esimerkiksi luotonantorahastojen likviditeetin ja sijoittajakohderyhmän suhteen.

Finanssivalvonta katsoo, että ehdotuksen tavoitteena olevan sijoittajansuojan varmistamiseksi on syytä huolellisesti arvioida, miltä osin luotonantorahastoja voitaisiin direktiivin nojalla sallia tarjottavaksi ei-ammattimaisille sijoittajille, ottaen huomioon, että vaihtoehtorahastojen tarjoaminen ei-ammattimaisille sijoittajille on lähtökohtaisesti jätetty kansalliseen harkintaan. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan ehdotusta valmisteltaessa on myös syytä varmistaa, että luotonantorahastojen hoitajien on edelleen otettava huomioon sääntelyn yleiset periaatteet rahaston avoimuuden suhteesta sijoituskohteiden likviditeettiin.

Valvontatietojen raportointi

Finanssivalvonta kannattaa ehdotusta parantaa valvontatietojen raportointia. Finanssivalvonta katsoo, että valvonnan kannalta olennaisten tietojen jakamiseen eri viranomaisten kesken ja eri viranomaistahoille raportoitavien tietojen päällekkäisyyden poistoon tulisi ehdotusta käsiteltäessä kiinnittää erityistä huomiota valvonnan tehokkuuden parantamiseksi.

FINANSSIVALVONTA

Sähköisesti allekirjoitettu

Taipale Armi
91237320B
Armi Taipale
osastopäällikkö

Väyrynen Eemeli
91243740E
Eemeli Väyrynen
markkinavalvoja